

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

U E S T N I K

4
2019

3,90 €

TEMA MESECA
Daljinske poti
Z NAMI NA POT
Svet nad Kropo

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – AKCIJA

GIANTS OF THE HIMALAYAS, Viki Grošelj

V angleškem prevodu knjige *Velikani Himalaje* je avtor predstavil vseh štirinajst svetovnih osemtisočakov in orisal zgodovino vzponov nanje s posebnim poudarkom na delovanju slovenskih alpinistov, ki so se z izjemnimi dosežki v Himalaji povzpeli na sam svetovni vrh. Zbrani so vsi podatki o udejstvovanju slovenskih alpinistov, slovenskih bodisi v tujih odpravah. Vsebina je predstavljena v živem in zanimivem slogu, značilnem za Vikija Grošlja.

Knjiga je bogato opremljena s številnimi fotografijami ter primerna za vaše poslovne partnerje in goste iz tujine.

Format: 200 x 255 mm, 248 strani, italijanska vezava

CENA: V času od 15. 4. 2019 do 15. 5. 2019 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 7,45 €* (redna cena: 14,90 €*).

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.

NOVO V PLANINSKI TRGOVINI

PRAVLJICA O GAMSKU VILIJU IN GORSKIH ROŽICAH, Stanka Klakočar

Police Planinske trgovine je obogatila nova knjižica za otroke in odrasle *Pravljica o gamsku Viliju in gorskih rožicah*. Obogatena je z ilustracijami Sare Di Sante, naslovnico pa je prispeval Jernej Kovač Myint.

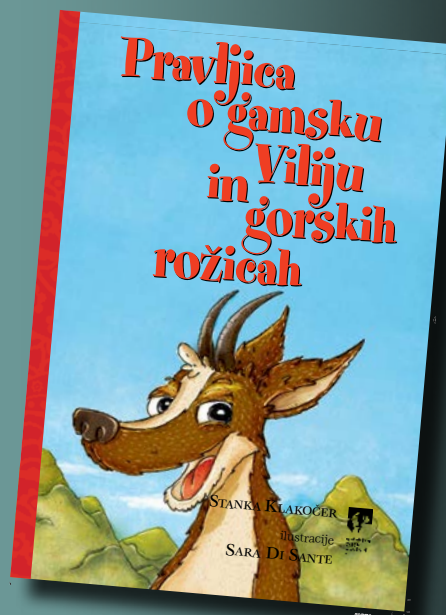
Naj razložimo, kdo je naš Vili in kje živi. Nekaj je gotovo: ni podoben žabi niti lisici, še manj pa kokoši. No, pa še marsikateri živali ni niti malo podoben. Gamski, kakršen je Vili, živijo v gorah, v strmih skalnih robovih. Spretno skačejo in tečejo ...

Format: 165 x 240 mm, 32 stani, šivano 2 x z žico

Cena: 9,90 €**

**DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.

Zakon o enotni ceni knjige veleva, da v času šestih mesecev od izdaje knjižnega dela kakršnokoli zniževanje cene ni dovoljeno.

INFORMACIJE · NAKUP · NAROČILA

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana · telefon: 08 380 67 30 · faks: 04 589 10 35 · e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK:

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja petnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.
119. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK:

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Šteinbuch

ZUNANJA SODELAVCA:

Andrej Mašera, Peter Šilak

LEKTORIRANJE:

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE:

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

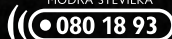
NAKLADA: 4500 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje:

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

Transakcijski račun PZS:

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 39 EUR, 63 EUR za tujino, posamezna številka 3,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25% popusta na letno naročnino Planinskega vestnika. Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Izdajanje revije sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS), št. pog. 630-183/2017-1.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FS Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Jutro pod Ogradi, Fužinske planine

Foto: Oton Naglost

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Komu koristijo slovenska imena gora

Nespodobno in zelo izzivalno je to vprašanje. Odgovor pozna vsak otrok: nam, seveda! Toda, vedno večkrat se vprašam, ali je to res tudi v vsakdanjem življenju, ne le takrat, kadar nas kdo vpraša

Družbena omrežja pokajo od *selfijev* in čudovitih razgledov, pozimi tudi idealnih vijug turnih smučarjev, da se človeku kar pocedijo sline zavisti od prelesti narave. A v naslovih so tuje gore, za katere se sicer izkaže, da imajo slovenska imena. Še slabše je s planinskimi izhodišči, za katera se še toliko bolj uveljavljajo tuja imena, ne glede na to, da ležijo nekaj kilometrov izven naših državnih meja in so vedno veljala za slovenska. Žal pri tem početju niso udeležena le družbena omrežja, tuja imena gora in krajev se pritepejo tudi v tiskane medije, v planinske vodnike in niti Planinski vestnik nanje ni imun, čeprav se trudimo.

Navedel bom resničen pripetljaj, ki sem se ga spomnil ob tem razmišljanju. Pred dobrimi dvajsetimi leti je na oddelek mednarodne pošte, kjer sem zaposlen, prišel študent, za katerega je bilo vsem jasno, da je zaljubljen v gore in zemljepis. Ni bilo jasno, v koga bolj in kje je imelo pri vsem tem prostor še njegovo dekle, če se malce pošalim. Nekega dne sem ga uvajal v izpolnjevanje poštnih dokumentov za Avstrijo. Bil sem presenečen, ker je vse koroške pošte napisal z nemškimi imeni, čeprav smo po pravilu kraje, kot sta recimo Celovec in Beljak, dosledno pa manjše kraje Borovlje, Globasnico ali Sele, vedno naslavljali po naše. Ne nazadnje sploh ni šlo za dokumente za mednarodno izmenjavo, le za arhiv. Verjetno je fant mislil, da ga bom pohvalil, ker je celo za najmanjše vasi na pamet natresel nemška imena. Namesto pohvale sva imela krajši pogovor na štiri oči. »Čemu vendar siliš nemška imena krajem, v katerih pred stoletjem ob popisu prebivalstva ni bilo morda niti enega opredeljenega Nemca? Misliš, da bodo Avstrijci ohranili slovenska imena, če jih ne bomo mi? Nihče drug na svetu jih ne bo namesto nas.« Študent je malce kisló pokimal in mi dal prav.

Dvajset let pozneje je nekdanji študent še vedno zaljubljen v gore in zemljepis, postal je priznan pisec planinskih vodnikov, ki je na rabo slovenskih imen izredno pozoren. Žal pa to ne velja za vse pisce planinskih vodnikov, pri čemer je pomemben del krivde tudi pri urednikih in založbah, ki planinsko literaturo izdajajo. Fran Tomižšek je v svojih spominskih opisal, kako je bilo v letih ob koncu devetnajstega stoletja, ko je bilo ustanovljeno Slovensko planinsko društvo (SPD). Nemci oziroma domači nemškutarji so se tedaj šli umazano igro. Ker so imeli zveze in ker se je to skladalo s tedanjo velikonemško politiko, ki je gradila most do Jadrana, jim je uspelo pri kartografskih spravi na zemljevide nemške prevode slovenskih imen gora.

Monarhija je po prvi svetovni vojni razpadla in SPD je ostala zmagovalka brez nasprotnika. Škoda pa je bila že storjena. Čeprav so bila pred koncem

devetnajstega stoletja na vseh habsburških zemljevidih na naši današnji severni meji in na Koroškem zapisana le slovenska imena gora (ker nemških sploh ni bilo), so se nemški prevodi pozneje ob ponatisih prenašali in se počasi umestili v prostor. Danes so ti nemški prevodi slovenskih imen zapisani na vseh naših planinskih zemljevidih.

Enako se je ponovilo na zahodni meji. V času rapalske razmejitve so gore dobile italijanska imena, a po vrnitvi Primorske na mejnih gorah tudi obstala za vse čase. Drugače je bilo s Triglavom, ki se je uspešno obranil nemškega *Berg Terglou* in kasneje še italijanskega *Monte Tricorno*. Žal še zdaleč ni samoumevno, da bo tako tudi ostalo. Skozi zgodovino smo že nekajkrat dokazali, da se znamo ubraniti pred drugimi, nikogar pa ni, ki bi nas obvaroval pred seboj. Če spremljate družbena omrežja, recimo Facebook, ste zagotovo že opazili kakšno planinsko objavo, ki je imela dodano lokacijo izleta. Glasila se je *Mount Triglav*, morda ste občudovali turni smuk z gore *Vertatscha* (Vrtača) ali pa popoldanski skok iz prestolnice na *Mount Saint Mary* (ne boste verjeli, gre za Šmarno goro). Seveda, omrežje predlaga lokacijo, in če smo malomarni, kliknemo tujko, ki z množičnostjo klikanja postaja prva ponujena možnost.

Morda s svojo pasivnostjo hodimo po tanjšem ledu, kakor se zdi. Si kdo upa staviti, da bodo gore v notranjosti Slovenije čez sto let še nosila slovenska imena? Mene osebno skrbi.

Dušan Škodič

UVODNIK

1 **Komu koristijo slovenska imena gora**

Dušan Škodič

TEMA MESECA

4 **Hvaležnost, srečanje s seboj**

Igor Gruber

TEMA MESECA

8 **Štiri izkušnje**

Igor Gruber

TEMA MESECA

11 **Spoznavanje Alp v enem kosu**

Igor Gruber

TEMA MESECA

14 **Pohodniški raj med morjem in nebom**

Pia Peršič

RESNIČNOSTNI ŠOV U ALPAH

17 **Dolga alpska transverzala**

Marta Krejan Čokl

FURLANSKI DOLOMITI

22 **Najlepši zvonik**

Matija Turk

INTERJUJ

26 **Hansjörg Auer**

Mire Steinbuch

MLADI

31 **Mladina in gore že trideset let**

Manca Čujež

Z NAMI NA POT

34 **Svet nad Kropo**

Mira Hladnik

PLANINČKOV KOTIČEK

43 Frfotavi gospod netopir Frfotir se preseli

Kristina Menih

UZGOJA

46 Nujno zlo ali veselje v malem?

Jurij Ravnik

DOŽIVETJA

51 List iz mojega dnevnika

Tatjana Cvetko

TURNO SMUČANJE

52 Turna lepota par excellence

Peter Pehani

KOLESARSKA PREIZKUŠNJA

56 Z gorskim kolesom čez Skalno gorovje

Marjan Moderč

OKROGLA MIZA

60 Klin ali svedrovec?

Mire Steinbuch

VARSTVO NARAVE

66 Bomo občudovali le še plastične cvetove?

Zdenka Mihelič

ZDRAUJE

68 Športna očala z dioptrijo

Dejan Aljančič

70 NOVICE IZ VERTIKALE

72 ŠPORTNOPLEZALNE NOVICE

74 LITERATURA

75 PLANINSKA ORGANIZACIJA

79 NOVICE

80 SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

80 U SPOMIN

USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI.

POŠLJITE SPOROČILO
SMS S KLJUČNO BESEDO **GR55**
NA ŠTEVILKO **1919** IN PRISPEVALI
BOSTE 5 € ZA GRADNJO NOVIH
PROSTOROV DGRS KAMNIK.

